

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ
ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ 2023
ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ΦΑΛΗΡΟΥ, ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ
& ΑΓ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΡΕΝΤΗ
Σ Ε Ρ Α Φ Ε Ι Μ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΙΕΡΟΝ ΚΛΗΡΟΝ
ΚΑΙ ΤΟ ΦΙΛΟΧΡΙΣΤΟΝ ΠΛΗΡΩΜΑ
ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΥΤΟΥ

Τέκνα μου αγαπητά και πεφιλημένα,

Τά Χριστούγεννα γιορτάζουμε την ιστορική γέννηση του Θεανθρώπου. Σύμφωνα με την θεολογία της Έκκλησίας μας, ο Θεός έγινε και άνθρωπος, για να γίνει ο άνθρωπος -χαρισματικά- θεός.

Και πώς γίνεται -χαρισματικά- ο άνθρωπος θεός, διά της Έκκλησίας;

Υπάρχει μία ιδιόμορφη και παράδοξη αντιστοιχία ανάμεσα στην ιστορική γέννηση του Χριστού και στην χαρισματική γέννηση του Χριστού στον άνθρωπο της Έκκλησίας.

Όπως, δηλαδή, ο Χριστός γεννήθηκε πραγματικά «έκ Πνεύματος Αγίου και Μαρίας της Παρθένου», έτσι γεννιέται πάλι και επανειλημμένως ο Χριστός, μυστηριακά και χαρισματικά, «έκ Πνεύματος Αγίου» -κατά τό Άγιο Βάπτισμα- στην καρδιά του κάθε βαπτιζομένου ανθρώπου. Και η χαρισματική αυτή γέννηση πραγματοποιείται, αφού προηγουμένως ο Χριστός καθαρίσει τον βαπτιζόμενο ψυχосωματικά -σέ απόλυτο βαθμό- από τις συνέπειες της προγονικής αμαρτίας και αφού τον απελευθερώσει από την κατοχή του διαβόλου. Αφού τον έξυγιάνει πλήρως και τον αγιάσει και διά του Αγίου Χρίσματος Του τον καταστήσει πολίτη της Βασιλείας Του.

Μέ άλλα λόγια, κατά τό Βάπτισμά μας γίνεται η χαρισματική χριστοποίηση και η χαρισματική υιοθεσία μας. Ένδυόμαστε τότε- χαρισματικώς- τον Χριστό με την θεότητά Του, όπως και Έκεῖνος, αντίστοιχα, ένδύθηκε πραγματικώς και πλήρως την ανθρώπινη φύση μας. Γι' αυτό, άλλωστε, κατά την Βάπτισή μας, ψάλλεται η ρήση του Αποστόλου Παύλου: « Όσοι εἰς Χριστόν έβαπτίσθητε, Χριστόν ένεδύσασθε». Έτσι, η έν Χριστῷ χαρισματική γέννησή μας στό Βάπτισμά ίσοδυναμεῖ με την έν Άγίῳ Πνεύματι χαρισματική γέννηση του Χριστού στην καρδιά μας.

Στό έξῆς, η καρδιά του κάθε πιστού γίνεται -χαρισματικώς- «θεοτόκος» και ὅλη η ψυχосωματική ὕπαρξη του γίνεται και ο κοινός

«θεοβάδιστος» χῶρος τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, κατά τήν ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ, «ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καί ἐμπεριπατήσω» (Β΄ Κορ. 6, 16). Γι' αὐτό καί τό σημαντικότερο μυστήριον γιά τό νέο *εἶναι* μας στόν κόσμον εἶναι τό Βάπτισμά, ἐνῶ πρακτικῶς τό πιό ἐπωφελές εἶναι ἡ διατήρηση τῆς χαρισματικῆς γέννησης τοῦ Χριστοῦ μέσα μας. Ὁ πιστός βιώνει τήν χαρισματική σύλληψη, κυοφορία καί γέννηση τοῦ Χριστοῦ μέσα του «ἐν πᾶσῃ αἰσθήσει», κατά τόν ἅγιον Συμεών τόν Νέον Θεολόγον, ὅπως μιά γυναίκα βιώνει ψυχροσωματικά τήν σύλληψη, κυοφορία καί γέννηση τοῦ παιδιοῦ της.

Ὅταν ὁμως ὁ πιστός ἀμαρτάνει, ἀπενεργοποιεῖται ἡ ζωντανή, χαρισματική παρουσία τοῦ Χριστοῦ μέσα του, καί τότε – σέ πρακτικό ἐπίπεδο – ὁ πιστός δέν διαφέρει ἀπό ἕναν ἀβάπτιστο ἄνθρωπον.

Παρά ταῦτα, ὁ βαπτισμένος ἄνθρωπος μπορεῖ νά ἐπιστρέψει καί πάλι στόν Χριστό, τήν χαρισματική γέννησή Του μέσα του. Μάλιστα, ὁ Χριστός γεννιέται στόν πιστό –χαρισματικῶς- κάθε φορά, ποῦ μέσα στόν πιστό αὐτόν ἐνεργοποιεῖται ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ ὁποία ἀπενεργοποιήθηκε, ἐξαιτίας τῶν ἀμαρτιῶν του.

Στήν διαδικασία αὐτή τῆς κατ' ἐπανάληψη χαρισματικῆς γέννησης, τήν ἀποφασιστική ἀρχή τήν κάνει ἡ βαθειά καί εἰλικρινής μετάνοια τοῦ πιστοῦ, μέ τήν συνεπαγόμενη ταπείνωσή του.

Καί ὅταν -ἐνδεχομένως- ὁ πιστός ἀπενεργοποιεῖ «ἐβδομηκοντάκις ἑπτὰ» (Μτθ. 18, 22) φορές τήν ἡμέρα τόν χαρισματικά ἐντός του γεννημένο Χριστό, λόγω τῶν κατ' ἐπανάληψη ἀμαρτιῶν του, τοῦ εἶναι ἐξίσου δυνατόν «ἐβδομηκοντάκις ἑπτὰ» φορές τήν ἡμέρα νά ἐπανενεργοποιεῖ μέσα του τόν Χριστό, μέ τήν μετάνοιά του.

Κατά συνέπεια, ἂν ὁ πιστός δέν ζεῖ τήν καθημερινή γέννηση – ἐνεργοποίηση τοῦ Χριστοῦ στήν καρδιά του, δέν πρόκειται νά τήν βιώσει μηχανιστικά στόν ἐκκλησιασμό του στόν Ναό, κατά τήν ἑορταστική – λειτουργική ἀνάμνησή τῆς ἱστορικῆς ἡμερολογιακῆς γεννήσεως τοῦ Θεανθρώπου. Τό ἴδιο ἰσχύει, βέβαια, γιά ὅλα τά σωτηριῶδη γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, ἀφοῦ, κατά τήν Ἀγιοπνευματική Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, «ὃ γέγονε, δι' ἡμᾶς γέγονεν ὁ Κύριος» (Ἀγ.Γρηγορίου Παλαμᾶ, Ὁμιλ. 21, PG 151, 277 AB)

Ἐλεγε ἐμφατικά ὁ Ἅγιος Ἐφραίμ ὁ Κατουνακιώτης: «Ἐγώ γεύτηκα τήν ζωντανή παρουσία τοῦ Χριστοῦ πρῶτα στό Κελλί μου, μέσα στήν καρδιά μου, καί μετά ἔζησα -τήν ἴδια τήν παρουσία Του- στήν Θεία Εὐχαριστία». Μετά ἀπό χρόνια κατάλαβα τήν πνευματική προεργασία του. Αὐτοεπίσκεψη – θέα τῆς ἀμαρτωλότητός του – μετάνοια – θεραπεία – ἀγαπητική τήρηση τῶν ἐντολῶν.

Τό ιστορικό γεγονός της γεννήσεως του Χριστού θά πρέπει, λοιπόν, νά καταστεί χαρισματικό γεγονός της προσωπικής μας ζωής, κατά βιωματικό τρόπο.

Ἄλλωστε, γι' αὐτόν ἀκριβῶς τόν λόγο, ὅταν ἡ Ἐκκλησία ἐορτάζει ὅλα τά σωτηριώδη γεγονότα της ζωής του Χριστοῦ, προσδίδει σ' αὐτά παροντικό χαρακτήρα. «Σήμερον γεννᾶται... σήμερον κρεμᾶται ἐπί ξύλου...» κ.λπ.

Ἐφόσον εἴμαστε μέλη τοῦ μυστηριακοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, τά γεγονότα της Κεφαλῆς αὐτοῦ τοῦ σώματος, εἶναι λειτουργικά γεγονότα τοῦ κάθε ζωντανοῦ μέλους Του.

Κριτήριο ἐπομένως ὅτι εἴμαστε ζωντανά μέλη τοῦ σώματός Του εἶναι ἡ «ἐν πάσῃ αἰσθήσει» βίωση τῶν προσωπικῶν γεγονότων της Κεφαλῆς αὐτοῦ τοῦ σώματος.

Ἡ γνώση της ζωής τοῦ Χριστοῦ εἶναι, οὐσιαστικά, ὑπόθεση βιωματική. Ὁ Ἰδιος ὁ Χριστός μᾶς διαβεβαίωνε ὅτι ἡ γνώση της ζωής Του παρέχεται ἀπό Αὐτόν βιωματικά. «Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πρᾶός εἰμι καί ταπεινός τῇ καρδίᾳ» (Μτθ. 11,29) μᾶς εἶπε. Ὁ Χριστός εἶναι - ὄχι μόνον- ἡ Ὑποστατική Ὁδός γιά τήν προσαγωγή μας στόν Θεό Πατέρα, ἀλλά ὁ Ἰδιος γίνεται καί ἡ ὑπαρξιακή Ὁδός γιά τήν ἀποκάλυψη της Τριαδικῆς ζωής Του στό μυστηριακό σῶμα, στό Ὅποιο εἴμαστε ὀργανικά ἐνταγμένα μέλη διά τοῦ Βαπτίσματός μας.

Μέ τήν μυστηριακή ἐνταξή μας στό Σῶμα τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ - κεκαθαρμένοι καί ἐξαγιασμένοι- λάβαμε διά τοῦ Ἁγίου Χρίσματος Του καί της Προσωπικῆς μας Πεντηκοστῆς ἐνεργό Τό Ἅγιο Πνεῦμα, ἐνῶ μέ τήν Θεία Εὐχαριστία, στή συνέχεια, τραφήκαμε μέ τήν ὄντως Τριαδική ζωή Του, χαρισματικῶς.

Χρονικά, ἀπό τότε μπορούμε νά ζοῦμε τήν ζωή τοῦ Χριστοῦ ὡς δική μας ζωή, στό μέτρο της ἐλεύθερης προαιρέσεώς μας. Τότε, γνωρίζουμε -βιωματικῶς -τόν Χριστό ὡς Ὑποστατική Ἀλήθεια, Ὁδό καί Ζωή της Τριαδικῆς καί ἄκτιστης Ἀγάπης. Τότε, γνωρίζουμε βιωματικῶς καί ὄχι ἀπλῶς διανοητικῶς, ἀποσπασματικῶς καί στιγμιαίως τά γεγονότα της ζωής Του. Τότε, ἄλλωστε, βιώνουμε τήν ἀποστολή – φανέρωση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί σέ μᾶς, ὡς Πνεύματος της Ἀληθείας, πού μᾶς ὁδηγεῖ «εἰς πᾶσαν τήν Ἀλήθειαν» (Ἰω. 16, 13), καί στό μέτρο της καθαρότητάς μας μᾶς «ἀναγγέλλει τά ἐσόμενα», κατά τήν ἀψευδή ὑπόσχесή Του.

Ἀλλά, ἐνῶ αὕτη εἶναι ἡ νέα ἐν Χριστῷ ὑπαρξή μας καί ἡ συνεπαγόμενη ζωή μας, ἐμεῖς ὡς πιστοί, συνήθως, διαψεύδουμε

στήν πράξη τήν παραπάνω αλήθεια, ἥ ἀκόμα δέν τήν βιώνουμε ἴσως ποτέ ἐμπειρικά. Ποῦ ὀφείλεται τό θλιβερό αὐτό γεγονός;

Δυστυχῶς, ἡ ἱστορία σχεδόν ὅλων μας εἶναι περίπου ἴδια. Ἀμέσως μετά τήν ἀποχώρησή ἀπό τήν χαρισματική οἰκείωση τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, μέσω τῶν σωτηριωδῶν μυστηρίων τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματός, τοῦ Ἁγίου Χρίσματος καί τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἀπενεργοποιήσαμε τήν νέα ζωή μας μέ τήν ἀγαπητική οἰκείωση τῶν νοητῶν «βαρῶν» τοῦ βιολογικοῦ, τοῦ κοινωνικοῦ καί πολιτισμικοῦ περιβάλλοντός μας. Ἀποστατήσαμε ἀπό τήν ὄντως ζωή καί οἰκειωθήκαμε πάλι τόν παλαιό ἄνθρωπο, μέ τά νεκροφόρα πάθη καί τίς πολυποίκιλες ρυπογόνες ἐπιθυμίες τοῦ κόσμου τῆς σαρκός, ποῦ ἀντιστρατεύονται τήν ζωή τοῦ Χριστοῦ καί εἰσάγουν πάλι τόν πονηρό, ὡς κυρίαρχο στήν καρδιά μας.

Νά, γιατί δέν νοιώθουμε, βιωματικά, τήν γέννηση τοῦ Χριστοῦ καί τήν ὑποστατική Του εἰρήνη στήν καρδιά μας.

Ὅμως, ὡς ἐνήλικες πνευματικῶς πιστοί, γνωρίζουμε, εὐτυχῶς, τήν θεραπεία μας. Γνωρίζουμε ἀκόμη, ὅτι μέ τήν ἐν μετανοίᾳ ἀδιάλειπτη προσευχή μας παραμένει, συνεχῶς, ἐνεργός ὁ Χριστός καί ἡ Βασιλεία Του μέσα μας. Τότε, κυριαρχεῖ στίς ἐπιθυμίες, στή διάνοια, στούς λογισμούς, στή σκέψη, στά λόγια καί στίς πράξεις μας. Τότε, ὁ πιστός ἀντιλαμβάνεται –βιωματικά-, ἀλλά καί οἱ πλησίον τοῦ πληροφοροῦνται ἐμπειρικά, πῶς ἐπαληθεύεται τό Ἀποστολικό λόγιο, ὅτι «τόν κοπιῶντα γεωργόν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν» (Β΄ Τιμ. 2,6), τόν καρπό δηλαδή τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπως αὐτός περιγράφεται στήν πρὸς Γαλάτας Ἐπιστολή.

Ὅλα τά καλά, ἀλλά καί τά ἄσχημα, μέσα μας ἔχουν τήν ἀφετηρία τους, στήν προαίρεσή μας. Ἡ προαίρεση γίνεται ἐμφανῶς αἰσθητή, ὅταν ἐκβάλει στήν ἐπιθυμία μας.

Ἐπομένως, ἂν ἐπιθυμήσουμε μέ ἔντονο καί πύρινο πόθο τήν χαρισματική γέννηση τοῦ Χριστοῦ μέσα μας -δηλαδή τήν ἐνεργοποίηση τῆς ἤδη κατατεθειμένης παρουσίας Του μέ τό Βάπτισμά μας- καί Τόν ζητήσουμε ἀγαπητικά, ὁ Χριστός θά μᾶς φανερώσει ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι πρῶτα τό περιεχόμενο τῆς καρδιάς μας καί στή συνέχεια θά μᾶς βοηθήσει ἀκτίστως στήν κένωση τῶν ρυπογόνων νοητῶν ἀποβλήτων τῆς κενοδοξίας μας, μέ τήν δύναμη τῶν μυστηρίων τῆς μετάνοιας καί τῆς ἐξομολογήσεως.

Ἀμέσως μετά, θά βιώσουμε τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ποῦ θά ἐκβάλει καί στήν βοήθεια πρὸς τόν πλησίον μας, θά βιώσουμε τήν εἰρήνη τῶν λογισμῶν, τήν χαρά ὡς ἀπελευθέρωση ἀπό τήν δυναστική ἐνέργεια τῶν παθῶν καί ἀπό τήν παρουσία τοῦ πονηροῦ μέσα μας, θά

βιώσουμε τήν ἀγαθότητα καί τήν πραότητα, τήν ζωντανή πίστη καί τήν ἐγκράτεια, ὡς ὀριοθέτηση τῆς πραγματικῆς ἀνάγκης ἐναντι τῶν ποικίλων ἐπιθυμιῶν τοῦ κόσμου.

Ὅταν βιώνεται ὁ παραπάνω «καρπός» τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀποκαλύπτεται καί ὁ Θεός στήν Τριαδικότητά Του ἔτσι, ὅπως τόν ἐκφράζει ὁ Ἅγιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος: «Φῶς ὁ Πατήρ, Φῶς ὁ Υἱός, Φῶς καί τό Ἅγιον Πνεῦμα». Τό κάθε Φῶς μέ τήν ἰδιαιτερότητά Του, ἀλλά καί ὡς Ἕνα Φῶς τῆς Τριαδικῆς Θεότητος.

Τό Ἀπολυτίκιο τῆς ἡμέρας των Χριστουγέννων εἶναι ἀποκαλυπτικό καί γιά τήν γνωσιολογικοῦ χαρακτῆρα ἰδιότητα τοῦ Φωτός τοῦ Χριστοῦ: «Ἡ Γέννησίς Σου, Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν, ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τό φῶς τό τῆς γνώσεως· ἐν αὐτῇ γάρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες ὑπό ἀστέρος ἐδιδάσκοντο, Σέ προσκυνεῖν τόν Ἥλιον τῆς Δικαιοσύνης, καί Σέ γινώσκουν ἐξ' ὕψους ἀνατολήν, Κύριε, δόξα Σοι». Ὁ Χριστός εἶναι ἡ αὐθεντική πηγή πάσης ἀληθινῆς γνώσεως, ὡς δημιουργός ὅλων τῶν ὄντων. Εἶναι Αὐτός ποῦ ἔδωσε τήν ἐντελέχειά τους, τόν σκοπό τους, ποῦ εἶναι Αὐτός ὁ Ἰδιος.

Γι' αὐτό, ἀκριβῶς, μόνον Αὐτός μπορεῖ νά μᾶς ἀποκαλύψει τήν γνώση τῆς αὐθεντικῆς ἀλήθειας ὅλων τῶν ὄντων, ἀλλά καί τόν σκοπό ὑπάρξεώς τους, ὥστε νά μή σφάλουμε καί ἀμαρτάνουμε, μέ τήν παράχρησή τους.

Γιατί, βέβαια, ἡ ἀμαρτία δέν εἶναι ἀπλῶς μιά ἠθική παράβαση, εἶναι ἀποστασία ἀπό τόν Θεό καί παραβίαση τῶν προδιαγραφῶν μας καί τῶν προδιαγραφῶν τῶν ὄντων, ποῦ σχετίζονται μέ τή ζωή μας. Ἡ ἀμαρτία, ὡς νοερό, ρυπογόνο μονωτικό, ἐνεργεῖ διασπαστικά μέσα μας καί ἀπενεργοποιεῖ τήν ζωντανή ἐνότητά μας μέ τόν Χριστό, ἀφοῦ, ὡς γνωστόν, «ἀκαθάρτῳ νοῖ Θεός οὐχ ἥνεται». Ἡ ἀπενεργοποίηση ὅμως τοῦ Χριστοῦ μέσα μας ἔχει προσδιοριστική σημασία γιά τό πνευματικό ποῖόν μας, ἐν ὅσῳ «τοῦ Χριστοῦ μή ἐνεργοῦντος ἐν ἡμῖν, ἀμαρτία πᾶν τό παρ' ἡμῶν γινόμενον» (Ἀγ. Γρηγορίου Παλαμᾶ, Ὁμιλία 33, PG 151, 416d- 417A), κατά τόν Ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ.

Συμπερασματικά, θά μπορούσαμε νά ὑποστηρίξουμε ὅτι γιά νά προσεγγίσουμε καί νά βιώσουμε ὅλα τά σωτηριώδη γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἀσφαλέστερος καί συντομότερος τρόπος εἶναι νά ἐπιμεληθοῦμε καί νά αὐξήσουμε τήν ἐπιθυμία μας γιά τήν χαρισματική γέννηση καί τήν διατήρηση τοῦ Χριστοῦ ἐνεργοῦ στήν καρδιά μας.

Χρόνια Πολλά καί Εὐλογημένα!

ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΤΕΧΘΗ! ΑΛΗΘΩΣ ΕΤΕΧΘΗ!

Μέ ὅλη μου τήν ἀγάπη!

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΑΣ

+ ὁ Πειραιῶς ΣΕΡΑΦΕΙΜ